

## Learning Management to Create Community-Based Tourism Destinations in Line with Korat People's way of Life to Lead to Creative Economic Development in Nakhon Ratchasima

Pantarase Tamsorn<sup>1</sup>, Chacattrai Rayasawath <sup>2</sup> and Ekkarat Ekkasart <sup>3</sup>

|            |            |            |            |
|------------|------------|------------|------------|
| Received   | Reviewed   | Revised    | Accepted   |
| 23/08/2564 | 10/09/2564 | 14/09/2564 | 15/09/2564 |

### Abstract

Nakhon Ratchasima has many tourist attractions that can be developed into tourist attractions by the community. The area with potential for development is Mueang Nakhon Ratchasima District. Nakhon Ratchasima Province Because it is the number 1 tourist destination for both Thai and foreign tourists visiting the Northeastern region. Therefore, the development of a creative economy at the fundamental level through community-based tourism will result in local communities earning a circulating income in the local economy. This research aimed to study the potential of community-based tourism sites in line with the way of life of Korat people in Mueang Nakhon Ratchasima District. Nakhon Ratchasima Province. To create learning management of community-based tourism routes in line with Korat people's way of life in the Muang Nakhon Ratchasima area Nakhon Ratchasima Province And to assess the economic and social impact received from the community-based tourism development Which corresponds to the way of life of Korat people in the Muang Nakhon Ratchasima District Nakhon Ratchasima Province. There are 5 target areas, namely the Thao Suranaree Monument area, Agricultural Demonstration Center According to Sufficiency Economy Philosophy Suranaree Camp, Sala Loi Temple, Nakhon Ratchasima Learning Park, And Ban Pra Dok / Ban Muen Wai Mueang Nakhon Ratchasima District Nakhon Ratchasima Province. 3 target groups: People involved in community-based tourism, Tourist group, And community leaders. Tools used for data collection consist of a potential assessment form, a questionnaire, and an evaluation form. For data analysis is descriptive content analysis. And quantitative analysis with simple statistics such as frequency, percentage, mean and standard deviation.

---

<sup>1</sup> Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Email-pantam542@gmail.com

<sup>2</sup> Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Email-pantam542@gmail.com

<sup>3</sup> Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Email-pantam542@gmail.com

The results of the study found that (1) the potential of community-based tourism sites in line with Korat people's way of life. In the area of Mueang Nakhon Ratchasima, Nakhon Ratchasima Province. Found to have the overall potential at the highest level. The average value was 4.40. The safety of tourism resources has the greatest potential. Followed by the potential of tourism resources and the values of tourism resources. (2) the creation of learning management of community-based tourism routes that are in line with Korat people's way of life in the Muang Nakhon Ratchasima District, Nakhon Ratchasima Province. It was found to affect the management of learning to create a tourist attraction at a high level. The average was 4.09, with the product side the most agreeing. Next is the tourism environment and the product standpoint. and (3) economic and social evaluation obtained from the development of tourist attractions. By communities that are consistent with the way of life of Korat people in the Muang Nakhon Ratchasima District, Nakhon Ratchasima Province. It found that the overall economic and social value was at a high level. The average value was 3.95, with the local economic impact being the most cost-effective, followed by the local social impact.

**Keyword:** attraction potential, tourism route learning management, economic and social outcomes

## การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช เพื่อ นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

พันธระศ ธรรมสอน<sup>4</sup>, ชัดตริย ระยสวัสดิ์<sup>5</sup> และเอกรัตน์ เอกศาสตร์<sup>6</sup>

### บทคัดย่อ

จังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนได้จำนวนหลายแห่ง โดยพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา คือ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวเป็นอันดับที่ 1 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจที่สร้างสรรค์ในระดับฐานรากผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา (2) เพื่อสร้างการจัดการเรียนรู้เส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา และ (3) เพื่อประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 5 แห่ง คือ พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ศูนย์สาธิตเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่ายสุรนารี วัดศาลาลอย อุทยานการเรียนรู้ฐานนครราชสีมา และบ้านประโดก/บ้านหมื่นไวย อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มนักท่องเที่ยว และกลุ่มผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบประเมินศักยภาพ แบบสอบถาม และแบบประเมินผล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยสถิติอย่างง่าย เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า (1) ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีศักยภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 โดยด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยว มีศักยภาพมากที่สุด รองลงมา คือ ศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว และด้านคุณค่า ของทรัพยากรท่องเที่ยว (2) การสร้างการจัดการเรียนรู้เส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 โดยด้านผลิตภัณฑ์มีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว และด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์ และ

<sup>4</sup> มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Email-pantam542@gmail.com

<sup>5</sup> มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Email-pantam542@gmail.com

<sup>6</sup> มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Email-pantam542@gmail.com

(3) การประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นมีความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น

**คำสำคัญ:** อาหารท้องถิ่น, การท่องเที่ยววิถีไทย, เส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ

## บทนำ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน ถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสอดคล้องกับหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชอย่างมาก เพราะเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม การกำหนดทิศทางโดยชุมชน เป็นการจัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชน มีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ดังนั้น หากสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ประสบความสำเร็จได้ก็จะทำให้ชุมชนสามารถอยู่รอดได้ในสถานการณ์ที่ประเทศไทยเผชิญอยู่ในปัจจุบัน เพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ประสบความสำเร็จ จะก่อให้เกิดการชักจูงใจ หรือกระตุ้นความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้มากขึ้นเพราะคนไทยส่วนหนึ่งมีความนิยมในการท่องเที่ยวอยู่แล้วประกอบกับมีมาตรการทางภาครัฐให้การสนับสนุนดังกล่าวข้างต้นที่ดีอยู่แล้วนั้น หากพื้นที่ในระดับชุมชนท้องถิ่นสามารถพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ดี จะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจในระดับฐานรากได้อย่างไม่ยาก ถือว่าเป็นการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจสร้างสรรค์อันเกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาได้ (Ekkasart, E., 2012)

จังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนได้จำนวนหลายแห่ง แต่พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา คือ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวเป็นอันดับที่ 1 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั่นคือมีศักยภาพในการเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวอยู่แล้ว ดังนั้นการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาให้มีแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่ม มากขึ้น จะทำให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในเรื่องการมาท่องเที่ยวไปเช้าและเย็นกลับหรือการมาท่องเที่ยวเพียงแค่ว่า 1 คืน เป็นการยกระดับให้เกิดการท่องเที่ยวในจำนวนหลายวันมากขึ้น ซึ่งการที่นักท่องเที่ยวได้อยู่ในพื้นที่ในหลายวันมากขึ้นสิ่งที่ตามมา ก็คือนักท่องเที่ยวจะต้องใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น ทั้งในส่วนของสถานที่พัก ร้านอาหารนายอาหารและเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับคมนาคมขนส่ง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จะเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่สร้างสรรค์ในระดับฐานรากผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วย (Ritthaisong, Y., 2019)

ดังนั้น นักวิจัยจึงได้นำเสนอโครงการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ด้วยการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคีต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาชนที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อันก่อให้เกิดการบริหารจัดการทั้งทางด้านด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรบุคคล และหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งกระบวนการวิจัยของนักวิจัยได้กำหนดกรอบการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่ รวมทั้งเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ยุทธศาสตร์ของประเทศ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดนครราชสีมายั่งยืนต่อไปได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา คือ “เป็นที่พึ่งของท้องถิ่น” ด้วย (Policy and Planning Division Nakhon Ratchasima Rajabhat University, 2020)

กล่าวได้ว่า การดำเนินโครงการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเกิดกระบวนการที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับท้องถิ่น รวมทั้งดำเนินการวิจัยในการสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะการดำเนินงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมร่วมกับคนในท้องถิ่น ดังนั้น การบูรณาการกลไกการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเข้ากับกระบวนการวิจัยเชิงพื้นที่ จึงเป็นเครื่องมือในการศึกษาและวิจัยการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้เป็นอย่างดี อันนำไปสู่การพัฒนาต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สมดุล และยั่งยืน โดยความร่วมมือกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งมีการประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกันตามแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด รวมทั้งการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และการพัฒนาการสู่การปฏิบัติจริงกับชุมชนได้เป็นอย่างดี ผลดังกล่าวจะทำให้พื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเกิดการยกระดับระบบเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นได้ในที่สุด

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อสร้างการจัดการเรียนรู้เส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอ เมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

### วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

## 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งสามารถพิจารณาได้ ดังต่อไปนี้

### 1.1 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นกลุ่มที่ใช้ตอบแบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 30 คน ดังนี้

- 1) ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน
- 2) ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน
- 3) ตัวแทนจากภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 20 คน

### 1.2 กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาเป็นกลุ่มที่ใช้สำหรับการตอบแบบสอบถามโครงการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาโดยการศึกษาในครั้งนี้ นักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 400 คน ด้านการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ด้วยการสุ่มจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

### 1.3 กลุ่มผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นกลุ่มที่ใช้ตอบแบบประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 15 คน ดังนี้

- 1) ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน

2) ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน

3) ตัวแทนจากภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน

## 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 3 ประเภท ดังนี้

### 2.1 แบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

แบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 ประเด็น คือ ศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านความนิยมของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยว และด้านความเปราะบางของสิ่งแวดล้อมในทรัพยากรท่องเที่ยว ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ โดยกำหนดให้ 5 = ศักยภาพมากที่สุด 4 = ศักยภาพมาก 3 = ศักยภาพปานกลาง 2 = ศักยภาพน้อย และ 1 = ศักยภาพน้อยที่สุด

### 2.2 แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบที่ใช้เพื่อการจัดการเรียนรู้เส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และที่อยู่ปัจจุบัน ลักษณะคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 16 ประเด็น คือ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย จุดยืนผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการขาย จิตวิทยา พันธมิตรทางธุรกิจ การมีส่วนร่วมทางธุรกิจ การขายรวม บุคลากรทางการท่องเที่ยว ช่วงเวลาสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว ความคิดเห็นสาธารณะต่อนักท่องเที่ยว กระบวนการให้บริการ

สภาพแวดล้อมด้านผลิตภัณฑ์และสถานประกอบการ และการวางแผน ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ โดยกำหนดให้ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด 4 = เห็นด้วยมาก 3 = เห็นด้วยปานกลาง 2 = เห็นด้วยน้อย และ 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

### 2.3 แบบประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

แบบประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบที่ใช้ในการประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ประเด็น คือผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น และผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ โดยกำหนดให้ 5 = ค่อนข้างมากที่สุด 4 = ค่อนข้างมาก 3 = ค่อนข้าง ปานกลาง 2 = ค่อนข้างน้อย และ 1 = ค่อนข้างน้อยที่สุด

## 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

**3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ** การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารงานวิจัย บทความวิจัย รายงานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

**3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ** ข้อมูลการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาด้วยการใช้เครื่องมือในการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และแบบประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

#### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

**4.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ** ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาในส่วนของจัดการเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาจัดกลุ่มเป็นประเด็นหลัก และในแต่ละประเด็นหลัก ก็แยกเป็นประเด็นย่อยต่างๆ ภายใต้ขอบเขตของการวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบ คือการจัดการเรียนรู้เส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

**4.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ** เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมได้จากแบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และแบบประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีหลักเกณฑ์ในการประเมินผล (บุญชม ศรีสะอาด. 2553) ดังนี้

4.2.1 แบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

|                     |                                         |
|---------------------|-----------------------------------------|
| - ศักยภาพมากที่สุด  | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 คะแนน |
| - ศักยภาพมาก        | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 คะแนน |
| - ศักยภาพปานกลาง    | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 คะแนน |
| - ศักยภาพน้อย       | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 คะแนน |
| - ศักยภาพน้อยที่สุด | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 คะแนน |

4.2.2 แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

|                      |                                         |
|----------------------|-----------------------------------------|
| - เห็นด้วยมากที่สุด  | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 คะแนน |
| - เห็นด้วยมาก        | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 คะแนน |
| - เห็นด้วยปานกลาง    | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 คะแนน |
| - เห็นด้วยน้อย       | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 คะแนน |
| - เห็นด้วยน้อยที่สุด | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 คะแนน |

#### 4.2.3 แบบประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

|                     |                                         |
|---------------------|-----------------------------------------|
| - คุ่มค่ามากที่สุด  | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 คะแนน |
| - คุ่มค่ามาก        | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 คะแนน |
| - คุ่มค่าปานกลาง    | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 คะแนน |
| - คุ่มค่าน้อย       | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 คะแนน |
| - คุ่มค่าน้อยที่สุด | มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 คะแนน |

อนึ่ง การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ในกรณีที่ค่าคะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากัน ให้ไปพิจารณาที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อเนื่อง โดยที่ถ้าค่าคะแนนเฉลี่ยที่เท่ากัน แต่มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ต่ำกว่า แสดงว่า ค่าเฉลี่ยที่เท่ากันนั้น จะมีค่าที่ดีกว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยที่เท่ากันแต่มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่สูงกว่า และถ้าค่าคะแนนเฉลี่ยที่เท่ากัน แต่มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่สูงกว่า แสดงว่าค่าเฉลี่ยที่เท่ากันนั้นจะมีค่าที่แย่กว่าค่าคะแนนเฉลี่ยที่เท่ากันแต่มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ต่ำกว่าสำหรับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมินผลต่าง ๆ เป็นการใช้อย่างง่ายในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ และร้อยละ

### ผลการวิจัย

#### 1. ผลการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ด้วยการใช้แบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมาในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ( $\bar{X}=4.51$  และ  $S.D.=0.69$ ) โดยด้านศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว มีศักยภาพมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว และด้านความนิยมของทรัพยากรท่องเที่ยว ขณะที่ด้านที่มีศักยภาพต่ำที่สุด คือ ด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยว

2. พื้นที่บริเวณศูนย์สาธิตเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่ายสุรนารี ตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ( $\bar{X}=4.50$  และ  $S.D.=0.65$ ) โดยด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยว มีศักยภาพมากที่สุด รองลงมา คือด้านคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว และด้านความเปราะบางของสิ่งแวดล้อมในทรัพยากรท่องเที่ยว ขณะที่ด้านที่มีศักยภาพต่ำที่สุด คือศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว

3. พื้นที่บริเวณวัดศาลาลอย ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวม มีศักยภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ( $\bar{X}=4.37$  และ  $S.D.=0.71$ ) โดยด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยว มีศักยภาพมากที่สุด รองลงมา คือด้านคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว และด้านความนิยมของทรัพยากรท่องเที่ยว ขณะที่ด้านที่มีศักยภาพต่ำที่สุด คือด้านความเปราะบางของสิ่งแวดล้อมในทรัพยากรท่องเที่ยว

4. พื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ( $\bar{X}=4.20$  และ  $S.D.=0.75$ ) โดยด้านศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวมีศักยภาพมากที่สุด รองลงมา คือด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยว และด้านความนิยมของทรัพยากรท่องเที่ยว ขณะที่ด้านที่มีศักยภาพต่ำที่สุด คือด้านคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว

5. พื้นที่บริเวณบ้านประโดก/บ้านหมื่นไวย ตำบลหมื่นไวย อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ( $\bar{X}=4.41$  และ  $S.D.=0.70$ ) โดยด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยว มีศักยภาพมากที่สุด รองลงมา คือด้านความเปราะบางของสิ่งแวดล้อมในทรัพยากรท่องเที่ยว และด้านคุณค่าของทรัพยากร ขณะที่ด้านที่มีศักยภาพต่ำที่สุด คือด้านความนิยมของทรัพยากรท่องเที่ยว

6. พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ( $\bar{X}=4.40$  และ  $S.D.=0.71$ ) โดยด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยว มีศักยภาพมากที่สุด รองลงมา คือศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว และด้านคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว ขณะที่ด้านที่มีศักยภาพต่ำที่สุด คือด้านความเปราะบางของสิ่งแวดล้อมในทรัพยากรท่องเที่ยว ดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ระดับศักยภาพโดยทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เมื่อพิจารณาในภาพรวม

| ศักยภาพ                                 | อนุสาวรีย์<br>ท้าวสุรนารี | ศูนย์สาธิต<br>เกษตรกรรมฯ<br>ค่ายสุรนารี | วัด ศาลา<br>ลอย | อุทยานการ<br>เรียนรู้<br>นครราชสีมา | บ้านประโดก/<br>บ้านหมื่นไวย | จังหวัด<br>นครราชสีมา |
|-----------------------------------------|---------------------------|-----------------------------------------|-----------------|-------------------------------------|-----------------------------|-----------------------|
| 1. ศักยภาพของ<br>ทรัพยากร<br>ท่องเที่ยว | 4.64                      | 4.25                                    | 4.39            | 4.47                                | 4.36                        | 4.42                  |
| 2. คุณค่าของ<br>ทรัพยากรท่องเที่ยว      | 4.63                      | 4.60                                    | 4.43            | 3.92                                | 4.38                        | 4.39                  |

|                                                           |             |             |             |             |             |             |
|-----------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| 3. ความนิยมของ<br>ทรัพยากร<br>ท่องเที่ยว                  | 4.60        | 4.46        | 4.41        | 4.16        | 4.24        | 4.37        |
| 4. ความปลอดภัย<br>ของทรัพยากร<br>ท่องเที่ยว               | 4.32        | 4.71        | 4.46        | 4.45        | 4.60        | 4.51        |
| 5. ความเปราะบาง<br>ของสิ่งแวดล้อมใน<br>ทรัพยากรท่องเที่ยว | 4.34        | 4.48        | 4.16        | 4.02        | 4.46        | 4.29        |
| <b>รวม</b>                                                | <b>4.51</b> | <b>4.50</b> | <b>4.37</b> | <b>4.20</b> | <b>4.41</b> | <b>4.40</b> |

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2564 และจากการคำนวณ

## 2. ผลการสร้างการจัดการเรียนรู้เส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาการสร้างการจัดการเรียนรู้เส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ด้วยการใช้แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมมีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ( $\bar{X}=4.15$  และ  $S.D.=0.78$ ) โดยด้านผลิตภัณฑ์ มีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยว และด้านช่วงเวลา ขณะที่ด้านพันธมิตรทางธุรกิจ มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

2. พื้นที่บริเวณศูนย์สาธิตเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่ายสุรนารี ตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมมีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ( $\bar{X}=4.10$  และ  $S.D.=0.81$ ) โดยด้านผลิตภัณฑ์ มีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านจิตวิทยาการขาย และด้านพันธมิตรทางธุรกิจ ขณะที่ด้านสภาพแวดล้อมด้านผลิตภัณฑ์และสถานประกอบการ มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

3. พื้นที่บริเวณวัดศาลาลอย ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมมีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ( $\bar{X}=4.08$  และ  $S.D.=0.70$ )

โดยด้านผลิตภัณฑ์ มีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมด้านผลิตภัณฑ์และสถานประกอบการ และด้านสภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยว ขณะที่ด้านสภาพแวดล้อมด้านการส่งเสริมการขาย มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

4. พื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมมีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ( $\bar{X}=3.94$  และ  $S.D.=0.75$ ) โดยด้านผลิตภัณฑ์ มีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยว และด้านพันธมิตรทางธุรกิจ ขณะที่ด้านสภาพแวดล้อมด้านผลิตภัณฑ์และสถานประกอบการ มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

5. พื้นที่บริเวณบ้านประโดก/บ้านหมื่นไวย ตำบลหมื่นไวย อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมมีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ( $\bar{X}=4.18$  และ  $S.D.=0.71$ ) โดยด้านผลิตภัณฑ์ มีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา คือด้านช่วงเวลา ด้านจิตวิทยาการขาย และด้านสภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยว ขณะที่ด้านกระบวนการให้บริการ มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

6. พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมมีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ( $\bar{X}=4.09$  และ  $S.D.=0.75$ ) โดยด้านผลิตภัณฑ์ มีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยว และด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์ ขณะที่ด้านกระบวนการให้บริการ มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด ดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เมื่อพิจารณาในภาพรวม

| ปัจจัย                      | อนุสาวรีย์<br>ท้าวสุรนารี | ศูนย์สาธิต<br>เกษตรกรรมฯ<br>ค่ายสุรนารี | วัด ศาลา<br>ลอย | อุทยานการ<br>เรียนรู้<br>นครราชสีมา | บ้านประโดก/<br>บ้านหมื่นไวย | จังหวัด<br>นครราชสีมา |
|-----------------------------|---------------------------|-----------------------------------------|-----------------|-------------------------------------|-----------------------------|-----------------------|
| 1. ราคา                     | 4.05                      | 4.28                                    | 4.15            | 4.20                                | 4.15                        | 4.17                  |
| 2. ช่องทางการจัด<br>จำหน่าย | 4.13                      | 4.14                                    | 4.08            | 4.10                                | 4.07                        | 4.10                  |
| 3. จุดยืนผลิตภัณฑ์          | 4.47                      | 4.30                                    | 4.31            | 4.01                                | 4.31                        | 4.28                  |
| 4. ผลิตภัณฑ์                | 4.94                      | 4.43                                    | 4.59            | 4.58                                | 4.63                        | 4.63                  |
| 5. การส่งเสริมการ<br>ขาย    | 3.79                      | 3.83                                    | 3.62            | 3.91                                | 3.83                        | 3.79                  |

| ปัจจัย                                                   | อนุสาวรีย์<br>ท้าวสุรนารี | ศูนย์สาธิต<br>เกษตรกรรมฯ<br>ค่ายสุรนารี | วัด ศาลา<br>ลอย | อุทยานการ<br>เรียนรู้<br>นครราชสีมา | บ้านประโดก/<br>บ้านหมื่นไวย | จังหวัด<br>นครราชสีมา |
|----------------------------------------------------------|---------------------------|-----------------------------------------|-----------------|-------------------------------------|-----------------------------|-----------------------|
| 6. จิตวิทยาการขาย                                        | 4.16                      | 4.42                                    | 4.06            | 4.19                                | 4.38                        | 4.24                  |
| 7. พันธมิตรทาง<br>ธุรกิจ                                 | 3.54                      | 4.35                                    | 4.08            | 4.27                                | 3.88                        | 4.02                  |
| 8. การมีส่วนร่วม<br>ทางธุรกิจ                            | 3.86                      | 4.18                                    | 3.84            | 3.88                                | 4.17                        | 3.98                  |
| 9. การขายรวม                                             | 3.96                      | 4.28                                    | 3.81            | 3.53                                | 4.08                        | 3.93                  |
| 10. บุคลากร<br>ทางการท่องเที่ยว                          | 4.28                      | 4.28                                    | 4.11            | 3.97                                | 4.21                        | 4.17                  |
| 11. ช่วงเวลา                                             | 4.50                      | 4.31                                    | 4.13            | 3.86                                | 4.38                        | 4.23                  |
| 12. สภาพแวดล้อม<br>ทางการท่องเที่ยว                      | 4.63                      | 4.10                                    | 4.46            | 4.29                                | 4.38                        | 4.37                  |
| 13. ความคิดเห็น<br>สาธารณะ<br>นักท่องเที่ยว              | 3.83                      | 3.88                                    | 3.82            | 3.59                                | 4.19                        | 3.86                  |
| 14. กระบวนการ<br>ให้บริการ                               | 3.71                      | 3.80                                    | 3.71            | 3.69                                | 3.63                        | 3.71                  |
| 15. สภาพแวดล้อม<br>ด้านผลิตภัณฑ์<br>และสถาน<br>ประกอบการ | 4.41                      | 3.00                                    | 4.55            | 3.25                                | 4.29                        | 3.90                  |
| 16. การวางแผน                                            | 4.23                      | 4.05                                    | 3.95            | 3.72                                | 4.30                        | 4.05                  |
| <b>รวม</b>                                               | <b>4.15</b>               | <b>4.10</b>                             | <b>4.08</b>     | <b>3.94</b>                         | <b>4.18</b>                 | <b>4.09</b>           |

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2564 และจากการคำนวณ

### 3. ผลการประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

การประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ด้วยการใช้แบบประเมินผลทางเศรษฐกิจ

และสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา กับ กลุ่มผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สรุป ได้ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ( $\bar{X}=4.11$  และ  $S.D.=0.83$ ) โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นมีความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น

2. พื้นที่บริเวณศูนย์สาธิตเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่ายสุรนารี ตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ( $\bar{X}=4.04$  และ  $S.D.=0.90$ ) โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น มีความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา คือผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น

3. พื้นที่บริเวณวัดศาลาลอย ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ และสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ( $\bar{X}=3.88$  และ  $S.D.=0.84$ ) โดยผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่นมีความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น

4. พื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้รัตนนครราชสีมา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ( $\bar{X}=3.58$  และ  $S.D.=0.91$ ) โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นมีความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น

5. พื้นที่บริเวณบ้านประโดก/บ้านหมื่นไวย ตำบลหมื่นไวย อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ( $\bar{X}=4.17$  และ  $S.D.=0.82$ ) โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นมีความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น

6. พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ( $\bar{X}=3.95$  และ  $S.D.=0.89$ ) โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นมีความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น ดังตารางที่ 3

**ตารางที่ 3** ระดับความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เมื่อพิจารณาในภาพรวม

| ปัจจัย                                 | อนุสาวรีย์<br>ท้าวสุรนารี | ศูนย์สาธิต<br>เกษตรกรรมฯ<br>ค่ายสุรนารี | วัด ศาสนา<br>ลอย | อุทยานการ<br>เรียนรู้<br>นครราชสีมา | บ้านประ<br>โดก/ บ้าน<br>หมื่นไวย | จังหวัด<br>นครราชสีมา |
|----------------------------------------|---------------------------|-----------------------------------------|------------------|-------------------------------------|----------------------------------|-----------------------|
| <b>1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น</b> | <b>4.29</b>               | <b>4.15</b>                             | <b>3.86</b>      | <b>3.72</b>                         | <b>4.23</b>                      | <b>4.05</b>           |
| 1.1 ด้านรายได้                         | 4.49                      | 4.42                                    | 4.02             | 3.69                                | 4.44                             | 4.21                  |
| 1.2 ด้านอาชีพ                          | 4.53                      | 4.60                                    | 4.20             | 4.09                                | 4.49                             | 4.38                  |
| 1.3 ด้านการจ้างงาน                     | 4.07                      | 3.29                                    | 3.49             | 3.56                                | 3.69                             | 3.62                  |
| 1.4 ด้านค่าใช้จ่าย                     | 4.16                      | 4.09                                    | 3.84             | 3.82                                | 4.24                             | 4.03                  |
| 1.5 ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์             | 4.22                      | 4.33                                    | 3.76             | 3.47                                | 4.27                             | 4.01                  |
| <b>2. ผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น</b>    | <b>3.92</b>               | <b>3.93</b>                             | <b>3.89</b>      | <b>3.44</b>                         | <b>4.11</b>                      | <b>3.86</b>           |
| 2.1 ทรัพยากรธรรมชาติชุมชน              | 3.60                      | 4.47                                    | 3.84             | 2.40                                | 4.29                             | 3.72                  |
| 2.2 ผู้นำชุมชน                         | 3.98                      | 3.93                                    | 4.04             | 3.78                                | 4.13                             | 3.97                  |
| 2.3 ศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรม           | 4.62                      | 4.11                                    | 4.38             | 3.89                                | 4.51                             | 4.30                  |
| 2.4 การมีส่วนร่วมในท้องถิ่น            | 3.47                      | 3.00                                    | 3.29             | 3.20                                | 4.24                             | 3.44                  |
| 2.5 การจัดการความเข้มแข็งท้องถิ่น      | 3.93                      | 4.16                                    | 3.89             | 3.91                                | 3.38                             | 3.85                  |
| <b>รวม</b>                             | <b>4.11</b>               | <b>4.04</b>                             | <b>3.88</b>      | <b>3.58</b>                         | <b>4.17</b>                      | <b>3.95</b>           |

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2564 และจากการคำนวณ

## อภิปรายผล

การศึกษาโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราช เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Kheawkao, B., et al. (2017) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพน อำเภอม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีข้อค้นพบ คือรูปแบบการจัดการองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสิ่งดึงดูด ด้านความสามารถ และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Kaewkaew, S. (2017) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของท้องถิ่นตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้ข้อค้นพบ คือ ได้ผลการประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวพบว่า ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการขายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น มีการจัดระเบียบและมีความสะอาดมากยิ่งขึ้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Saipetch, T. (2016) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาและออกแบบชุดผลิตภัณฑ์ตกแต่ง ภูมิทัศน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครื่องปั้นดินเผาถ่านเกวียน ซึ่งมีข้อค้นพบ คือผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบที่น่าสนใจ สวยงาม มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด มีความสอดคล้องกับแนวคิด Suansri, P., et al. (2016) ได้ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพและแนวทางการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งมีข้อค้นพบ คือตลาดที่มีศักยภาพเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือกลุ่มคนที่มีความสนใจในการเรียนรู้วิถีและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Lamaijeen, K. & Choibamroong, T. (2016) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีข้อค้นพบ คือมีการติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทางการท่องเที่ยวว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Aornvarn, D., et al. (2015) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาผลการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการจัดการความรู้อย่างมีส่วนร่วม ซึ่งมีข้อค้นพบ คือกระบวนการพัฒนาศักยภาพด้วยกิจกรรมกระบวนการร่วมที่ใช้ในการศึกษาและพัฒนาศักยภาพกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนกิจกรรม และพัฒนาศักยภาพกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนแยกเป็นรายกลุ่มกิจกรรม มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Asakit, P. & Suwanserirak, C. (2015) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว บ้านสันตันเปา อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีข้อค้นพบ คือกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทแผ่นพับ มีความพึงพอใจโดยภาพรวมในระดับมาก มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Esichaikul, R. (2014) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีข้อค้นพบ คือความต้องการด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีความต้องการสูงสุด มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Supa-udomleuk Trirat, S., et al. (2015) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในการสร้างช่องทางการสื่อสารทางการตลาด ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในอำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีข้อค้นพบ คือส่วนมากนักท่องเที่ยวต้องการข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีตามฤดูกาล ภาพถ่ายแหล่งท่องเที่ยว ราคา พิกัดของสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก การแนะนำประสบการณ์ท่องเที่ยว

เส้นทางและการเดินทาง และข้อมูลการติดต่อ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Kulchai, K., et al. (2014) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีข้อค้นพบ คือแผนการจัดการขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวต้องพิจารณาจากศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่สูง ได้แก่มิมีปัญหาท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Naowwan, W. & PhangKlang, L. (2014) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบางกระสั้น อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีข้อค้นพบ คือศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน พบว่าชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมประเพณี ถือเป็นวิถีชีวิตที่สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนได้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Aornvarn, D., et al. (2013) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องเสริมสร้างศักยภาพชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมีข้อค้นพบ คือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลไปยังการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของแกนนำในการจัดการท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tinakat, P. (2013) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์เครื่องมือของการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน ซึ่งได้ข้อค้นพบ คือกระบวนการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีอยู่ 5 หลักที่สำคัญคือ ต่อยอด เพิ่มค่า หาจุดต่าง สร้างสรรค์ และแบ่งปันชุมชน มีความสอดคล้องกับงานวิจัย Chuamuang Phan, S., et al. (2013) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา บ้านไร่กองขิง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้ข้อค้นพบ คือควรกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต มีความสอดคล้องกับงานวิจัย Chaotwiriyawanich, A., et al. (2013) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหลวงพุด-ท่านเลี่ยม เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ข้อค้นพบ คือประโยชน์ที่ชุมชนได้รับคือความเข้มแข็ง ความสามัคคี ความร่วมมือกันในการทำกิจกรรมของชุมชน มีการดูแลสุขภาพแวดล้อมและทรัพยากรของชุมชน มีโอกาสหารายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเป็นที่รู้จักในสังคมและทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนจากเครือข่ายและหน่วยงานภายนอก

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

1. ผลที่ได้จากศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ( $\bar{X}=4.40$  และ S.D.=0.71) โดยด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยวมีศักยภาพมากที่สุด รองลงมา คือศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านคุณค่า

ของทรัพยากรท่องเที่ยว และด้านความนิยมของทรัพยากรท่องเที่ยว ขณะที่ด้านที่มีศักยภาพต่ำที่สุด คือด้านความเปราะบางของสิ่งแวดล้อมในทรัพยากรท่องเที่ยว ดังนั้นมีข้อเสนอแนะ ได้แก่

1.1 ด้านศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่าพื้นที่บริเวณศูนย์สาธิตเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงค่ายสุรนารี มีศักยภาพต่ำที่สุด ดังนั้นควรมีการเอื้ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะมีระบบการขนส่งแบบจ้างเหมา เช่น รถตุ๊กตุ๊ก รถจักรยานยนต์ และรถสามล้อ รวมถึงมีการให้บริการของรถแท็กซี่ และแกร็บด้วย

1.2 ด้านคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่าพื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีศักยภาพต่ำที่สุด ดังนั้นควรเชื่อมโยงลักษณะเด่นทางวิทยาการและการศึกษาของทรัพยากรท่องเที่ยว โดยมีความสำคัญในการใช้องค์ความรู้ทางวิชาการเรียนรู้ไปยังประวัติศาสตร์และความเป็นมาในอดีต

1.3 ด้านความนิยมของทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่าพื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีศักยภาพต่ำที่สุด ดังนั้นควรพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชของจังหวัดนครราชสีมาโดยมีภาพลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ดีเพื่อให้สามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

1.4 ด้านความปลอดภัยของทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่าพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี มีศักยภาพต่ำที่สุด ดังนั้นควรมีหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ พร้อมที่จะมาดูแลในเรื่องค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันการโกงราคาค่าบริการของทรัพยากรการท่องเที่ยว

1.5 ด้านความเปราะบางของสิ่งแวดล้อมในทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่าพื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีศักยภาพต่ำที่สุด ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดและท้องถิ่นควรมีมาตรการทางกฎหมายในการดูแลพื้นที่เปราะบางของทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

2. ผลที่ได้จากการศึกษาการจัดการจัดการเรียนรู้เส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมมีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ( $\bar{X}=4.09$  และ  $S.D.=0.75$ ) โดยด้านผลิตภัณฑ์ มีความเห็นด้วย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยว และด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์ ขณะที่ด้านกระบวนการให้บริการ มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะ ได้แก่

2.1 ราคา พบว่าพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถท่องเที่ยวได้ในช่วงเวลาที่ยาวนานเพื่อเพิ่มค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

2.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่าพื้นที่บริเวณบ้านประโดก/บ้านหมื่นไวย มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่หลากหลายช่องทางทั้งในรูปแบบของ สื่อเอกสาร สื่อบุคคล และสื่อสังคมออนไลน์

2.3 จุดยืนผลิตภัณฑ์ พบว่าพื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรสร้างแหล่งท่องเที่ยวให้มีการปรับทิศทางเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปอย่างลงตัวและช่วยหนุนเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ

2.4 ผลิตภัณฑ์ พบว่าพื้นที่บริเวณศูนย์สาธิตเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงค่ายสุรนารี มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรสร้างแหล่งท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่นและสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก

2.5 การส่งเสริมการขาย พบว่าพื้นที่บริเวณวัดศาลาลอย มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรมีรูปแบบการขายตรงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น

2.6 จิตวิทยาการขาย พบว่าพื้นที่บริเวณวัดศาลาลอย มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นภาครัฐบาลท้องถิ่นควรส่งเสริม และสนับสนุนการการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมาก

2.7 พันธมิตรทางธุรกิจ พบว่าพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรสร้างการประสานงานที่ดีกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวด้วยการรักษาคุณภาพมาตรฐานในการให้บริการและกำหนดราคาการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

2.8 การมีส่วนร่วมทางธุรกิจ พบว่าพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรสร้างการมีส่วนร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวด้วยการซื้อจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อสนับสนุน การท่องเที่ยวมากขึ้น

2.9 การขายรวม พบว่าพื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการควรมีรูปแบบการจัดจำหน่ายในลักษณะการขายรวมกันที่หลากหลายกับกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.10 บุคลากรทางการท่องเที่ยว พบว่าพื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ในการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

2.11 ช่วงเวลา พบว่าพื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรเพิ่มความสามารถในการบูรณาการการท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ ตลอดเวลาทั้งปี

2.12 สภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยว พบว่าพื้นที่บริเวณศูนย์สาธิตเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงค่ายสุรนารี มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวควรเดินทางเข้าถึงได้ง่ายด้วยการมีป้ายบอกทาง เส้นทางคมนาคมขนส่งสะดวก และมีสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ

2.13 ความคิดเห็นสาธารณะนักท่องเที่ยว พบว่าพื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรสร้างนโยบายการท่องเที่ยวโดยชุมชนระดับท้องถิ่นด้วยการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคีต่าง ๆ

2.14 กระบวนการให้บริการ พบว่าพื้นที่บริเวณบ้านประโดก/บ้านหมื่นไวย มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรมีกระบวนการติดตามและประเมินผลเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางออกไปจากแหล่งท่องเที่ยวแล้วอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.15 สภาพแวดล้อมด้านผลิตภัณฑ์และสถานประกอบการ พบว่าพื้นที่บริเวณศูนย์สาธิตเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงค่ายสุรนารี มีการจัดการต่ำที่สุด ดังนั้นควรสร้างสถาปัตยกรรมของเมืองในแหล่งท่องเที่ยวให้มีรูปแบบดั้งเดิมหรือมีการตกแต่งให้มีความงดงามและน่าประทับใจ

2.16 การวางแผน พบว่าพื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีการจัดการต่ำที่สุดดังนั้นภาคเอกชนควรได้จัดประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกับวิถีชีวิตชาวโคราชอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน

3. ผลที่ได้จากการศึกษาการประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ( $\bar{X}=3.95$  และ  $S.D.=0.89$ ) โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นมีความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะ ได้แก่

3.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น พบว่าพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ สูงที่สุด ดังนั้นจึงควรรักษาระดับความคุ้มค่าในด้านรายได้ ด้านอาชีพ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้คงอยู่แต่ควรเพิ่มเติมประเด็นด้านการจ้างงานให้สูงขึ้น ขณะที่พื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด ดังนั้นจึงต้องยกระดับความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้านการจ้างงาน และด้านรายได้

3.2 ผลกระทบทางสังคมในท้องถิ่น พบว่าพื้นที่บริเวณบ้านประโดก/บ้านหมื่นไวย มีความคุ้มค่าทางสังคมสูงที่สุด ดังนั้นจึงควรรักษาระดับความคุ้มค่าในด้านศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชน การมีส่วนร่วมในท้องถิ่น และผู้นำชุมชน แต่ควรเพิ่มเติมประเด็นด้านการจัดการความเข้มแข็งท้องถิ่นให้สูงขึ้น ขณะที่พื้นที่บริเวณอุทยานการเรียนรู้นครราชสีมา มีความคุ้มค่าทางสังคมต่ำที่สุด ดังนั้นจึงต้องยกระดับความคุ้มค่าทางโดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติชุมชน และการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรปรับปรุงวิธีการศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาด้วยการใช้การศึกษาเชิงคุณภาพมากขึ้น เช่น แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการจัดเวทีประชุม และแบบสังเกต เป็นต้น
2. ควรปรับปรุงวิธีการศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาด้วยการใช้การสถิติขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM)
3. ควรนำวิธีการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการเรียนรู้เส้นทางการท่องเที่ยว และการประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเพื่อให้ทราบถึงจุดเด่นและจุดด้อยของพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้น่าสนใจมากขึ้น

### References

- Aornvarn, D., et al. (2013). *Research Report on Community Empowerment for Community Based Tourism Management*. Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Aornvarn, D., et al. (2015). *Research report on expanding the capacity of community-based tourism through participatory knowledge management*. Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Asakit, P. & Suwanserirak, C. (2015). Development of tourism publications Ban San Ton Pao, San Sai District, Chiang Mai Province. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences Burapha University*. Vol. 23 No. 42 (2015).
- Chaotwiriyanich, A., et al. (2013). Participatory community-based tourism management of Luangprot-Thani Community, Ladkrabang District, Bangkok. *King Mongkut's Agricultural Journal*. 31(2), 47-57.
- Chuamuang Phan, S., et al. (2013). *The study of potential development of community tourism: a case study of Ban Rai Kong Khing, Nong Khwai Sub-district, Hang Dong District, Chiang Mai*. *Khon Kaen AGR. J.* 41 SUPPL. 1 : (2013).
- Ekkasart, E. (2012). *Research Report on Sustainable Community Based Tourism Management : A Case Study of Non Sung District Nakhon Ratchasima Province*. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Rajabhat University.

- Esichaikul, R. (2014). *Specialized tourism management*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Kaewkaew, S. (2017). *Tourism management by the local community in Khlong Phra Udom Pak Kret District Nonthaburi Province*. Bangkok: Phranakhon Rajabhat University.
- Kheawkao, B., et al. (2017). *Research Report on Tourism Management Models by Ban Phon Community, Kham Muang District, Kalasin Province*. Kalasin: Kalasin University.
- Kulchai, K., et al. (2014). *Research Report on Capacity Management for CBT Bang Nam Phueng Subdistrict Phra Pradaeng District Samut Prakan Province*. Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Lamajeen, K. & Choibamroong, T. (2015). A Potential of local community towards the community-based tourism management in U-thong ancient city, Suphanburi province. *Rajabhat J. Sci. Humanit. Soc. Sci.* 17(1): 190-199, 2016.
- Naowwan, W. & PhangKlang, L. (2014). *Research report on the development of community tourism model Bang Krasan Subdistrict Bang Pa-in District Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
- Policy and Planning Division Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (2020). *Report of the workshop Agency Income Budget Estimation 2020*. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- Ritthaisong, Y. (2019). *Research Report on Integrating Science for Sustainable Community-Based Tourism Development in Nakhon Ratchasima Province under Sufficiency Economy Philosophy*. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- Saipetch, T. (2016). *Study and design of landscape decoration products to promote tourism in Dan Kwian pottery community*. Chonburi: Burapha University.
- Suansri, P., et al. (2016). *Research Report on Potential and Guidelines for CBT Market Development in Thailand and ASEAN Countries*. Bangkok: The Thailand Research Fund.
- Supa-udomleuk Trirat, S., et al. (2015). *Research Report on Natural Resources and Environment Management for Sustainable Community-Based Tourism Kalayaniwattana District Chiang Mai Province*. Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Tinakat, P. (2013). *Creative Tourism CBT Research Report, Tools of Sustainable Local Development*. Phitsanulok: Naresuan University International College.

